

Tiltak

Tiltakstittel

Formidlingskompetanse i folkebibliotek

Tiltakets varighet

2-årig

Tiltaks mål

Fylkesbibliotekene har et lovpålagt ansvar for å tilby kompetansehevende tiltak for bibliotekansatte og har som mål å styrke formidlingskompetansen. Bibliotekene skal formidle kunnskap og kultur. Hensikten med prosjektet er å styrke bibliotekenes og bibliotekansattes arbeid med å formidle det store mangfoldet i fag- og folkebibliotekenes samlinger og å utvikle bibliotekene som kunnskapsarenaer (1). En viktig byggestein i alle bibliotekansattes kompetanse er kommunikativ kompetanse og det er et mål å styrke denne kompetansen i all type formidling, for et uensartet publikum og med god kunnskap om litteratur og kilder (2). Det er et mål å utvikle kompetansen på formidling og veiledning for lesing, dannelse og kritisk tenkning. (1).

Med et samlet og mangfoldig kompetanseløft for folkebibliotekene, vil bibliotekene og bibliotekansatte være med på å oppnå målene om å styrke den generelle lesekompetansen i befolkningen og å øke utlånet av fysisk og digitalt materiale i folkebibliotekene. Det er også et mål å møte innbyggerne der de er.

Tiltaksbeskrivelse

Fylkesbibliotekene har som regional utviklingsaktør i mange år sørget for kurs og kompetanseutvikling innenfor formidling, men vil gjennom dette prosjektet gjøre et nytt løft, basert på det vi allerede kan. Viken fylkesbibliotek er prosjektkoordinator, alle deltakende fylkesbibliotek eier prosjektet og står ansvarlige for gjennomføring.

For å favne bredt nok i et flerårig løp for både uformell og formell kompetanseutvikling, tar prosjektet utgangspunkt i følgende tre innfallsvinkler:

Kulturell bevissthet, kommunikativ kompetanse og litterær kompetanse (2).

- Kulturell bevissthet handler om rolleforståelse, litteratursosiologi og litteraturpolitikk.
- Kommunikativ evne/kompetanse handler om at bibliotekansatte må kunne formidle litteratur, tekster, informasjon og kunnskap godt, både muntlig, skriftlig, fysisk og digitalt.
- Litterær kompetanse er her kompetanse om det vi skal formidle, litteratur, innhold fra fag- og folkebibliotek og kritisk tenkning. Herunder har vi Sjangerskolen, Bookbites, Allbok, Bokhylla, arrangementer som bokgilder, men også kunnskapskilder som Idunn, DOAJ og Helsebiblioteket.

Hvilke kilder, verktøy og metoder bibliotekansatte har tilgang til og hvordan de benytter seg av disse, vil tydeliggjøre og profesjonalisere bibliotekarene og bibliotekarrollen (3). Kartlegging av digital formidling i folkebibliotekene, foretatt av Viken fylkesbibliotek høsten 2020, viser at mange peker på behov for selvtilitt og erfaring, i tillegg til økt kompetanse på digital formidling.

Metodikk

Metodikken tar utgangspunkt i:

- Folkebibliotekene skal ha til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling (4).
- Det skal satses på å styrke bibliotekenes og bibliotekansattes arbeid med å formidle det store mangfoldet i bibliotekenes samlinger (1).

Det ligger som et viktig premiss at kompetanseutvikling skjer ved å prøve og å gjøre. Prosjektet gir oss mulighet til å «leke» oss fram til formidling som aldri er gjort før, og en bred mobilisering der alle prøver og øver over hele landet med samme mål. Dette kan for eksempel foregå regionalt, enten digitalt eller ved at deltakerne møtes. Fylkesbibliotekene skal være navet i kompetanseutviklinga og gjennomføringa, men det er også et mål at bibliotekene i hele landet deltar i utvikling, gjennomføring og videreutvikling. Dette vil skje i samarbeid med relevante parter som Nasjonalbiblioteket, universitet og høgskoler, Leser søker og vitensentre, og med nye samarbeidspartnere som kommer til i løpet av prosjektet. Formidling er det viktig å få øve seg på, og få hjelp til refleksjon om kvaliteten på opplegg og presentasjon.

Læringsløp

1. Kartlegging av allerede eksisterende kurs og kompetanseheving som kan brukes og utvikles nasjonalt. Vi ønsker å spørre om hva som er gjort før og hva behovene er. Vi har brukt kartlegging som er gjort av Viken fylkesbibliotek og sett hva bibliotekene mener må til for at den digitale formidlinga kan utvikles og bli bedre. Det er også foretatt spørringer og undersøkelser om kursbehov i flere fylker.
2. Plattform for et nasjonal kompetanseløft skjer ved å forankre og å skape eierskap. Fylkesbibliotekene utarbeider felles presentasjoner hvor prosjektet og tiltakene gjennomgås i alle fylker.
3. Uformell læring
 - a. Allerede eksisterende læringsressurser brukes i form av pakker eller moduler. Det er et mål å utvikle gode pakker for læring, med utgangspunkt i for eksempel 23 ting om å formidle på nett, Digitalt påfyll, Folkebibliotek som kunnskapsaktør, Lesersørvis, Sjangerskolen, iKomp.
 - b. Utvikling av kurs som defineres ut fra spesifikke målgrupper, spesifikt innhold som skal formidles, metodikk og hvor formidlingen foregår. Disse kursene skal sees i sammenheng med tiltak som får midler i A. Alle folkebibliotek.

Sammen med OsloMet vil vi etter to år vurdere et videre kunnskapsbasert nasjonalt samarbeid og følgeforskning på uformell læring, med utgangspunkt i tiltak i den første toårige prosjektperioden. Prosjektet vil videreføres med ny 2-årig søknad.

4. Formell læring
 - a. OsloMet har tidligere tilbudt studiet «Barn, medier og bibliotek». Studiet gir 15 studiepoeng. I samarbeid med utdanningsinstitusjonen skal det tilbys ett eller flere tilsvarende studier i formidling for bibliotekansatte.
 - b. Høgskolen i Innlandet tilbyr studiet «Pedagogikk for bibliotekarer», som gir 15 studiepoeng. I løpet av prosjektperioden skal det i samarbeid med utdanningsinstitusjonen tilbys digitalt. I dag er Opptakskrav bachelorgrad i bibliotek- og informasjonsfag, eller tilsvarende. I samarbeid med Høgskolen i Innlandet, bør det jobbes for at studiet endrer opptakskrav, slik at bibliotekansatte med andre relevante utdanninger, kan søke om opptak.

Tiltak

Uformell læring

23 ting om å formidle på nett danner grunnlaget for utvikling av ulike pakker og moduler. Se Vedlegg 1 for oversikt over tema og ting i kurset. Kurs kan settes sammen av temabolker, på tvers av temabolker, og/eller med utgangspunkt i Vedlegg 2 Folk, bibliotekarer og steder. Dette kan kobles opp mot allerede eksisterende kurs, som Lesersørvis, Sjangerskolen og leselederkurs i Shared reading, se Vedlegg 3 for oversikt over gode eksempler og erfaringer som kan brukes.

Kurs lages ut fra spesifikke målgrupper, innhold som skal formidles, metodikk og hvor formidlingen foregår, se Vedlegg 2. Kompetansebehov hos bibliotekansatte danner, sammen med modellen for folk, bibliotekansatte og steder, grunnlag for utvikling av spesialiserte kurs.

Kostnader til det uformelle løpet vil være innkjøp av tjenester, reiseutgifter, møte- og kursgjennomføring, teknisk utvikling og lignende.

Formell læring

Studie i formidling for bibliotekansatte utvikles av OsloMet, gjennomføres for 40 studenter i 2022 og med et nytt kull i 2024.

Videreutdanning i pedagogikk for bibliotekarer gjennomføres av 40 studenter i 2023.

Samarbeidspartnere

Alle fylkesbibliotekene

Budsjett

Inntekter - Utgifter

		2021	2022
Inntekter			
	Nasjonalbiblioteket	3000000	3000000
	Fylkesbibliotekene (egeninnsats)	3000000	3000000
Utgifter			
	Prosjektleder (lønn og driftsutgifter)	-1000000	-1000000
	Fylkesbibliotekene (egeninnsats)	-3000000	-3000000
	Utvikling og gjennomføring av studie Formidling i bibliotek for bibliotekansatte 40 studenter (2.år)		-1080000
	Gjennomføring, utvikling og videreutvikling av kurs (uformell læring)	-2000000	-920000
Balanse		0	0